

RZECZPOSPOLITA POLSKA
MINISTER ROZWOJU I FINANSÓW

Warszawa, dnia 28 lipca 2017 r.

KABINET MARSZAŁKA SENATU
wpłynęło dn. 21.07.2017 r.
1106 podpis.....

FN1.054.39.2017.OLT

SEKRETARIAT
Biura Prac Senackich
Wpłynęło do 2.08.17 r.
nr 4245 podpis.....

Pan

Stanisław Karczewski

Marszałek Senatu RP

Szanowny Panie Marszałku,

w nawiązaniu do oświadczenia złożonego przez senatorów Pana Kazimierza Kleinę i Pana Mieczysława Augustyna na 43. posiedzeniu Senatu w dniu 22 czerwca 2017 r. dotyczącego ustawy z dnia 9 października 2015 r. o zmianie ustawy – Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw, uprzejmie proszę o przyjęcie następujących wyjaśnień do poszczególnych pytań zawartych w oświadczeniu.

Jednocześnie pragnę wskazać, że mając na uwadze praktyczny wymiar pytań postawionych przez senatorów, w wyjaśnieniach zostały uwzględnione informacje przekazane przez Krajową Izbę Rozliczeniową, Związek Banków Polskich oraz Krajową Spółdzielczą Kasę Oszczędnościowo – Kredytową.

1. Jaka jest skala wykorzystania przewidzianych w ustawie instrumentów związanych z udostępnianiem informacji o rachunkach, tj. ile wniosków o udzielenie zbiorczej informacji skierowano do banków i spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych oraz ile zbiorczych informacji udzielono według stanu na dzień 30 maja 2017 r., a także jaki był procentowy udział poszczególnych grup uprawnionych w ogólnej liczbie wniosków?

W okresie od dnia 1 lipca 2016 r. do dnia 30 maja 2017 r. do Centralnej informacji o rachunkach wpłynęło ogółem 23 579 zapytań. Centralna informacja udzieliła tyle samo odpowiedzi w postaci zbiorczej informacji. Około jedną piątą tej liczby stanowiły zapytania pochodzące od osób, które uzyskały tytuł prawny do spadku po posiadaczu rachunku (5 344 zapytania, czyli 22,7 %). Zapytania posiadaczy rachunku, będących osobami fizycznymi, stanowiły zdecydowaną mniejszość. Ich liczba wyniosła 1 623 (6,9 %). Najliczniejszą grupę podmiotów wnioskujących o udzielenie zbiorczej informacji stanowiły tzw. organy uprawnione, o których mowa w art. 105b ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (tekst jedn. Dz. U. z 2016 r. poz. 1988, ze zm.). Podmioty te skierowały do Centralnej informacji 16 630 zapytań (70,5 %). Obecnie dostępne są szczegółowe dane dotyczące liczby oraz procentowego udziału zapytań skierowanych do centralnej informacji w okresie od dnia 1 lipca 2016 r. do dnia 30 czerwca 2017 r. Przedstawia je – z rozbiciem na poszczególne miesiące oraz z uwzględnieniem trzech grup podmiotów uprawnionych do uzyskania zbiorczej informacji poniższa tabela.

Centralna informacja o rachunkach (07.2016-06.2017)¹

Miesiąc	Zapytania o rachunki spadkodawcy	Zapytania o rachunki własne	Zapytania od organów uprawnionych	Ogółem
Rok 2016				
Lipiec	413 (59,8%)	250 (36,2%)	28 (4%)	691
Sierpień	540 (65,6%)	273 (33,2%)	10 (1,2%)	823
Wrzesień	607 (64%)	310 (32,7%)	31 (3,3%)	948
Październik	536 (69,7%)	186 (24,2%)	47 (6,1%)	769
Listopad	509 (27,5%)	127 (6,9%)	1 213 (65,6%)	1 849
Grudzień	476 (16,7%)	96 (3,4%)	2 275 (79,9%)	2 847
Razem 2016 r.	3 081 (38,9%)	1 242 (15,7%)	3 604 (45,5%)	7 927
Rok 2017				
Styczeń	447 (41,1%)	91 (8,4%)	549 (50,5%)	1 087
Luty	461 (44%)	64 (6,1%)	523 (49,9%)	1 048
Marzec	556 (12,5%)	106 (2,4%)	3 771 (85,1%)	4 433
Kwiecień	391 (7,4%)	59 (1,1%)	4 834 (91,5%)	5 284
Maj	408 (10,7%)	61 (1,6%)	3 349 (87,7%)	3 818
Czerwiec	377 (9,7%)	76 (2%)	3 417 (88,3%)	3 870
Razem 2017 r.	2 640 (13,5%)	457 (2,3%)	16 443 (84,2%)	19 540
RAZEM 2016- 2017	5 721 (20,8%)	1 699 (6,2%)	20 047 (73%)	27 467

Na podstawie zaprezentowanych powyżej danych można zaobserwować, iż od marca 2017 r. liczba zapytań pochodzących od poszczególnych grup podmiotów uprawnionych do uzyskania zbiorczej informacji uległa pewnej stabilizacji. Zapytania osób, które uzyskały tytuł prawny do spadku po posiadaczu rachunku, stanowiły 7,4%-12,5% ogólnej liczby zapytań, posiadaczy rachunku (będących osobami fizycznymi) oraz organów uprawnionych (art. 105b ustawy – Prawo bankowe) – odpowiednio: 1,1%-2,4% i 85,1%-91,5%.

Powyższe dane dotyczą zarówno zapytań pochodzących z banków, jak i spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych.

2. *Jaka jest przeciętna wysokość opłaty pobieranej przez banki i spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe z tytułu udostępniania zbiorczej informacji, w związku z możliwością pobierania takich opłat?*

Zgodnie z informacjami Związku Banków Polskich (dalej ZBP), banki pobierają opłaty w różnej wysokości. Przeciętnie wynoszą one około 15-30 złotych. Niektóre banki różnicują ich wysokość w zależności od tego, czy pytający o zbiorczą informację jest ich klientem, czy też nie. Jak podkreślił ZBP, nierzadko zdarzają się przypadki, w których banki całkowicie rezygnują z pobierania ww. opłaty od osób, które są ich klientami. Na rynku finansowym można spotkać także wyższe opłaty za udostępnienie zbiorczej informacji, np. 100 złotych, jednakże w ostatnim czasie da się zaobserwować tendencja spadkowa w tym zakresie.

¹ Dane pochodzą z Krajowej Izby Rozliczeniowej S.A., przekazane przez Związek Banków Polskich

ZBP zaznaczył, że elementem opłat pobieranych z tytułu udostępnienia zbiorczej informacji są opłaty ponoszone przez banki na rzecz podmiotu prowadzącego centralną informację, tj. Krajowej Izby Rozliczeniowej S.A. (dalej KIR) za każde indywidualne zapytanie. Ten rodzaj opłat jest kosztem stałym, niezależnym od banków. Ponadto, na pobieraną przez banki opłatę składają się koszty operacyjne związane z wytworzeniem, przygotowaniem i przekazaniem zbiorczej informacji do klienta, przy czym trzeba zwrócić uwagę, że preferowaną przez klientów formą przekazania tej informacji jest przesyłka listowa.

Dodatkowo ZBP zwrócił uwagę, że większość banków znacząco obniżyła opłaty pobierane z tytułu udostępnienia zbiorczej informacji z uwagi na zapytanie ze strony Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z sierpnia 2016 r. skierowane do KIR w przedmiocie opłat pobieranych przez ten podmiot w związku z administrowaniem centralną informacją. Niektóre banki zrezygnowały również z różnicowania wysokości pobieranych przez nie opłat w zależności od okoliczności, czy podmiot wnioskujący o zbiorczą informację jest ich klientem, czy też nie. Z informacji przesłanych natomiast przez Krajową Spółdzielczą Kasę Oszczędnościowo – Kredytową wynika, iż pobierane opłaty zawierają się w przedziale 15 – 75 złotych. Dominujące w sektorze SKOK są opłaty w wysokości: 50 złotych, 20 złotych, a następnie 25 złotych. Jak zaznaczono, część SKOK udziela bezpłatnie przedmiotowych informacji.

3. Jaka jest liczba uczestniczących w systemie centralnej informacji o rachunkach banków oraz spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych oraz jaka jest liczba instytucji, które do tego systemu nie przystąpiły?

Zgodnie z informacjami KIR według stanu na dzień 30 maja 2017 r. w systemie uczestniczyły 594 banki (w tym 37 banków komercyjnych oraz 557 banków spółdzielczych) oraz 44 spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe. Aktualna lista uczestników Centralnej informacji jest publikowana na stronie internetowej www.centralnainformacja.pl.

4. Jakie działania podjęto w celu upowszechnienia wiedzy o centralnej informacji o rachunkach oraz procedurze uzyskania zbiorczej informacji lub jakie działania zastaną w tym zakresie podjęte?

Jak podkreślił ZBP, w ramach upowszechniania wiedzy o centralnej informacji o rachunkach oraz procedurze uzyskania zbiorczej informacji sektor bankowy, we współpracy z Krajową Izbą Rozliczeniową S.A. podjął szereg działań.

W tym kontekście należy wskazać, że KIR prowadzi stronę internetową: www.centralnainformacja.pl. Znajdują się na niej wyjaśnienia, czemu służy centralna informacja o rachunkach, podstawy prawne i zasady jej funkcjonowania, przystępnie ujęte wskazówki co do działań jakie należy podjąć, w celu uzyskania zbiorczej informacji (zakładka „Krok po kroku”). Najczęstsze wątpliwości osób zainteresowanych uzyskaniem zbiorczej informacji zostały wyjaśnione w formie pytań i odpowiedzi. Od początku uruchomienia strony internetowej do dnia 13 lipca 2017 r. stronę odwiedziło blisko 26 tys. użytkowników, a łączna liczba odsłon strony wyniosła 115 750. W tym okresie do KIR wpłynęło 250 zapytań kierowanych przez dostępny na stronie formularz kontaktowy.

W zakresie pozostałych działań komunikacyjnych podejmowanych przez KIR wskazać należy w szczególności prezentację centralnej informacji o rachunkach podczas Forum Technologii Bankowości Spółdzielczej, które odbyło się w dniach 18 – 19 maja 2016 r. oraz dedykowanego dla przedstawicieli SKOK spotkania w dniu 7 czerwca 2016 r. Równocześnie KIR prowadził w mediach działania informacyjne w celu upowszechnienia wiedzy o Centralnej informacji. Łącznie, w okresie od dnia 1 lipca 2016 roku do dnia 13 lipca 2017, w mediach pojawiło się 110 publikacji.

Ponadto, w ramach ZBP podjęto próbę rozstrzygnięcia najistotniejszych wątpliwości interpretacyjnych zidentyfikowanych na tle przepisów tzw. ustawy o rachunkach uspionych. Efektem tych działań są „Wyjaśnienia Rady Prawa Bankowego w zakresie interpretacji przepisów ustawy z dnia 9 października 2015 r. o zmianie ustawy – Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw)”. Przedmiotowy dokument został wypracowany przez ekspertów bankowych przy Radzie Prawa Bankowego Związku Banków Polskich w ramach wielomiesięcznych spotkań grupy roboczej poświęconych tej tematyce, w których brało udział łącznie 146 przedstawicieli banków. „Wyjaśnienia” mają na celu ułatwienie stosowania nowych regulacji prawnych przez pracowników banków jak również ujednoczenie praktyki bankowej w tym zakresie.

W celu ułatwienia i przyspieszenia procesu obsługi zapytań o zbiorczą informację opracowane zostały także jednolite wzory wniosków o udzielenie ww. informacji – oddzielne dla każdej grupy podmiotów uprawnionych do jej uzyskania, tj.:

- „Wzór Wniosku o udzielenie osobie, która uzyskała tytuł prawny do spadku po posiadaczu rachunku zbiorczej informacji o rachunkach”
- „Wzór Wniosku o udzielenie osobie poszukującej własnych rachunków zbiorczej informacji o jej rachunkach”
- „Wzór Wniosku o udzielenie podmiotowi uprawnionemu zbiorczej informacji o rachunkach”.
- Przedmiotowe wzory zostały udostępnione na ww. stronie internetowej: www.centralnainformacja.pl i są możliwe do pobrania przez podmioty zainteresowane uzyskaniem zbiorczej informacji.

Przedmiotowe wzory zostały udostępnione na ww. stronie internetowej: www.centralnainformacja.pl i są możliwe do pobrania przez podmioty zainteresowane uzyskaniem zbiorczej informacji.

Krajowa Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa wskazuje natomiast, że dominująca część SKOK wprowadziła do procedur obsługi klientów informacje o funkcjonowaniu Centralnej informacji i możliwości składania zapytań o rachunki.

5. Czy Ministerstwo jest w posiadaniu informacji, jaki jest odbiór społeczny uchwalonych 9 października 2015 r. rozwiązań oraz czy uprawnione do zbiorczej informacji podmioty zgłaszają zastrzeżenia co do funkcjonalności przyjętych wówczas rozwiązań?

Do Ministerstwa Finansów sporadycznie wpływają zapytania bądź pisma obywateli, które dotyczą zagadnień poruszanych w przedmiotowym oświadczeniu.

Należy zauważyć, iż najwięcej opinii co do rozwiązań ustawowych Ministerstwo Finansów odnotowuje ze strony ZBP. Pisma ZBP odnoszą się krytycznie do wskazywanych rozwiązań ustawy z dnia 9 października 2015 r. Jak podkreśla ZBP, z sygnałów docierających do ZBP wynika, iż odbiór społeczny przepisów o tzw. rachunkach uspionych jest negatywny i osoby zainteresowane uzyskaniem zbiorczej informacji kierują liczne skargi do banków w tym zakresie.

Zgodnie natomiast z informacjami uzyskanymi z Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej, ocena przyjętych rozwiązań uchwalonych w dniu 9 października 2015 r. jest pozytywna. Niektóre SKOKI, będące użytkownikami modułu CI z systemu OGNIVO, oceniły, że istnieje potrzeba udoskonalenia narzędzia.

W świetle informacji ZBP istotną kwestią jest rozczarowanie klientów powodowane faktem, iż część banków nie udziela odpowiedzi na pytania dotyczące rachunków kierowane w ramach zapytań o zbiorczą informację. Jak zauważa ZBP taki stan rzeczy wynika z niedoskonałości przepisów ustawy o rachunkach uspionych. Z jednej strony, nie uwzględnia ona bowiem faktycznych możliwości mniejszych banków (głównie spółdzielczych) w zakresie wygenerowania odpowiedzi na zapytanie z centralnej informacji w przeciągu 3 dni roboczych od jego otrzymania, co powoduje pominięcie ich odpowiedzi nadesłanych po tym terminie, z drugiej strony, wobec braku jednoznacznej regulacji prawnej, część banków uznaje brak odpowiedzi na zapytania za odpowiedź negatywną, czyli wskazującą na nieodnalezienie poszukiwanego rachunku lub umowy jego dotyczącej.

Jednym z podstawowych problemów dostrzeganych przez ZBP jest brak ograniczenia czasowego w odniesieniu do przekazywanej przez banki osobom uprawnionym zbiorczej informacji o umowach rachunku bankowego posiadacza rozwiązanych albo wygasłych z przyczyn, o których mowa w art. 59a ust. 1-3 ustawy - Prawo bankowe, oraz umowach rachunków posiadacza rachunku bankowego prowadzonych w spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej rozwiązanych albo wygasłych z przyczyn, o których mowa w art. 13a ust. 1-3 ustawy z dnia 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych.

Ponadto ZBP podkreśla, że nieprecyzyjne regulacje art. 59a ust. 4 ustawy – Prawo bankowe skutkują niejednolitą praktyką w zakresie uprawnień/obowiązków banków (m.in. możliwość pobierania opłat za prowadzenie rachunku, realizacja dyspozycji, np. polecenie zapłaty, stałe zlecenia), co zdaniem ZBP, jest odbierane przez obywateli zdecydowanie negatywnie i budzi nieufność z ich strony.

Przedstawiając powyższe wyjaśnienia w związku z pytaniami zawartymi w oświadczeniu senatorskim, pragnę pokreślić, że możliwie pełna ocena funkcjonowania ustawy z dnia 9 października 2015 r. o zmianie ustawy – Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw, w szczególności w zakresie zasadności i skuteczności rozwiązań w niej przewidzianych, zostanie dokonana po upływie 3 lat od dnia wejścia w życie ustawy (art. 8 ustawy). Należy oczekiwać, że okres w jakim będzie przedstawiana informacja Sejmowi i Senatowi (2019 r.) pozwoli na zidentyfikowanie obszarów, które w największym stopniu spełniły oczekiwania adresatów (beneficjentów) uchwalonych przepisów, a także instrumentów zaproponowanych w celu realizacji przyjętych założeń do ustawy.

2
Z upoważnienia Ministra Rozwoju i Finansów
Piotr Nowak
Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Finansów

